31988L0301

DIREKTIVA KOMISIJE
z dne 16. maja 1988
o konkurenci na trgih za telekomunikacijsko terminalsko opremo

(88/301/EGS)

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI JE

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske gospodarske skupnosti in zlasti člena 90(3) Pogodbe,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) V vseh državah članicah so telekomunikacije bodisi v celoti bodisi delno državni monopol, ki se navadno dodeli v obliki posebnih ali izključnih pravic enemu ali več organom, odgovornim za zagotavljanje in obratovanje omrežne infrastrukture in spremljajočih storitev. Te pravice pa pogosto ne zajemajo samo zagotavljanja storitev za uporabo omrežja, temveč tudi dobavo uporabniške terminalske opreme za priključitev na omrežje. V zadnjih desetletjih je zaznati močan tehnični razvoj omrežij, hitrost razvoja pa je zlasti očitna na področju terminalske opreme.

(2) Zaradi tehničnega in gospodarskega razvoja so mnoge države članice preučile svoj sistem odobritve posebnih ali izključnih pravic v telekomunikacijskem sektorju. Širjenje novih tipov terminalske opreme in možnost souporabe terminalov pomeni, da je treba uporabnikom dovoliti svobodno izbiro med različnimi tipi razpoložljive opreme, če bi hoteli v celoti izkoristiti tehnološki napredek, dosežen v tem sektorju.

(3) Člen 30 Pogodbe prepoveduje količinske omejitve pri uvozu iz drugih držav članic in vse ukrepe z enakim učinkom. Odobritev posebnih ali izključnih pravic za uvoz in trženje blaga za eno organizacijo lahko povzroči, in pogosto tudi povzroči, omejitve pri uvozu iz drugih držav članic.

(4) V členu 37 Pogodbe je navedeno, da „države članice postopoma prilagodijo vse državne monopole trgovinske narave, s čimer zagotovijo, da je do konca prehodnega obdobja odpravljena vsakršna diskriminacija glede pogojev nabave in trženja blaga med državljani držav članic.

Določbe tega člena se uporabljajo za vse organe, s katerimi država članica pravno ali dejansko, neposredno ali posredno nadzoruje, določa ali občutno vpliva na uvoz ali izvoz med državami članicami. Te določbe se uporabljajo tudi za monopole, ki jih država prenese na druge.“ Odstavek 2 člena 37 državam članicam prepoveduje uvajanje vsakega novega ukrepa, ki bi bil v nasprotju z načeli, določenimi v členu 37(1).

(5) Posebne ali izključne pravice v zvezi s terminalsko opremo, ki jih uživajo nacionalni telekomunikacijski monopoli, se v praksi izvajajo tako, da se zapostavlja oprema iz drugih držav članic, predvsem s preprečevanjem uporabnikom, da svobodno izbirajo opremo, ki najbolje ustreza njihovim potrebam po ceni in kakovosti, ne glede na njeno poreklo. Izvajanje teh pravic zato v nobeni državi ni združljivo s členom 37, razen v Španiji in na Portugalskem, kjer je treba nacionalne monopole preoblikovati postopoma do konca prehodnega obdobja, ki ga določa Akt o pristopu.

(6) Zagotavljanje montaže in vzdrževanja je ključni dejavnik pri nakupu ali najemu terminalske opreme. Ohranitev izključnih pravic na tem področju bi bila enaka pridržanju izključnih pravic trženja. Zato je tudi takšne pravice treba odpraviti, da bi odprava izključnih uvoznih pravic in pravic trženja imela praktični učinek.

(7) Člen 59 Pogodbe določa, da se „omejitve svobode opravljanja storitev v Skupnosti v prehodnem obdobju pospešeno odpravijo za državljane držav članic s sedežem v eni od držav Skupnosti, vendar ne v državi osebe, ki so ji storitve namenjene“. Vzdrževanje terminalov je storitev po členu 60 Pogodbe. Ker je prehodno obdobje končano, je treba zadevno storitev, ki je s komercialnega vidika nikakor ni mogoče ločiti od trženja terminalov, izvajati svobodno, še zlasti, če jo izvajajo kvalificirani operaterji.

(8) Člen 90(1) Pogodbe določa, da „države članice glede javnih podjetij ali podjetij, katerim so odobrile posebne ali izključne pravice, ne smejo sprejeti ali ohraniti v veljavi ukrepov, ki so v nasprotju s to pogodbo, zlasti s členom 7 in členi od 85 do 94“.

(9) Za trg terminalske opreme praviloma še vedno velja sistem, ki dopušča izkrivljanje konkurence na skupnem trgu; takšno stanje še naprej povzroča kršitve pravil o konkurenci, ki jih določa Pogodba, in negativno vpliva na razvoj trgovine toliko, kolikor je to v nasprotju z interesi Skupnosti. Večja konkurenca na trgu terminalske opreme zahteva uvedbo preglednih tehničnih specifikacij in postopkov odobritve tipa, ki izpolnjujejo bistvene zahteve iz Direktive Sveta 86/361/EGS [1] in omogočajo prost pretok terminalske opreme. Vendar pa takšna preglednost nujno zahteva objavo tehničnih specifikacij in postopkov odobritve tipa. Za zagotovitev pregledne, objektivne in nediskriminacijske uporabe teh specifikacij in postopkov naj bosta oblikovanje in uporaba takšnih pravil zaupana organom, ki so neodvisni od konkurentov na zadevnem trgu. Pomembno je, da se specifikacije in postopki odobritve tipa objavijo hkrati in usklajeno. Hkratna objava bo tudi preprečila ravnanje, ki bi bilo v nasprotju s Pogodbo. Takšno hkratno in usklajeno objavo je mogoče doseči samo s pravnim instrumentom, ki zavezuje vse države članice. Najprimernejši pravni instrument je direktiva.

(10) Po Pogodbi ima Komisija zelo jasne naloge in posebna pooblastila glede nadzora odnosov med državami članicami ter njihovimi javnimi podjetji in podjetji, na katera so prenesle posebne ali izključne pravice, zlasti glede odprave količinskih omejitev in ukrepov z enakim učinkom, glede razlikovanja med državljani držav članic in glede konkurence. Edini instrument, s katerim lahko Komisija učinkovito izvaja naloge in pristojnosti, ki so ji dodeljene, je Direktiva, ki temelji na členu 90(3).

(11) Telekomunikacijski organi ali podjetja so podjetja po členu 90(1), ker opravljajo organizirano poslovno dejavnost, ki vključuje proizvodnjo blaga ali opravljanje storitev. To so bodisi javna podjetja bodisi zasebna podjetja, ki so jim države članice odobrile posebne ali izključne pravice za uvažanje, trženje, priključitev, vključevanje telekomunikacijske terminalske opreme v obratovanje in/ali vzdrževanje takšne opreme. Odobritev in ohranitev posebnih in izključnih pravic za terminalsko opremo pomenita ukrepe po tem členu. Pogoji za uporabo izjeme po členu 90(2) niso izpolnjeni. Čeprav je zagotavljanje uporabe telekomunikacijskega omrežja za širšo javnost storitev splošnega gospodarskega pomena, ki jo država zaupa telekomunikacijskim organom, odprava njihovih posebnih ali izključnih pravic za uvoz in trženje terminalske opreme pravno ali dejansko ne bi ovirala zagotavljanja te storitve. To pa zlasti ne zato, ker imajo države članice pravico, da za terminalsko opremo uveljavijo postopke odobritve tipa, s katerimi zagotovijo izpolnitev bistvenih zahtev.

(12) Člen 86 Pogodbe kot nezdružljivo s skupnim trgom prepoveduje vsako ravnanje enega ali več podjetij, ki vključuje zlorabo prevladujočega položaja na skupnem trgu ali njegovem znatnem delu.

(13) Telekomunikacijski organi imajo posamično ali skupaj monopol nad svojim nacionalnim telekomunikacijskim omrežjem. Nacionalna omrežja so trgi. Zato imajo lahko organi posamično ali skupaj prevladujoč položaj na znatnem delu zadevnega trga po členu 86.

Učinek posebnih ali izključnih pravic, ki jih država odobri takšnim organom za uvoz in trženje terminalske opreme, je:

— uporabnikom onemogočiti najem takšne opreme, čeprav bi bil nakup te opreme pogosto cenejši zanje, zlasti dolgoročno. Zato morajo uporabniki pri sklepanju pogodb za uporabo omrežij dejansko sprejeti še dodatne storitve, ki nimajo nikakršne zveze s predmetom pogodbe,

[1] UL L 217, 5.8.1986, str. 21.

— omejiti prodajo in ovirati tehnični napredek, ker je izbira opreme, ki jo ponujajo telekomunikacijski organi, nujno omejena in ne bo najboljša razpoložljiva oprema, ki bi izpolnjevala zahteve znatnega dela uporabnikov.

Takšno ravnanje je izrecno prepovedano s členom 86(d) in (b) in utegne znatno prizadeti trgovino med državami članicami.

V vsakem primeru ustvarjajo takšne posebne ali izključne pravice glede terminalske opreme stanje, ki je v nasprotju s ciljem člena 3(f) Pogodbe, ker ta predvideva vzpostavitev sistema, ki zagotavlja, da konkurenca na skupnem trgu ni izkrivljena, in še toliko bolj, da se ne sme izključiti. Po členu 5 Pogodbe se morajo države članice vzdržati vseh ukrepov, ki bi lahko ogrozili doseganje ciljev Pogodbe, vključno s cilji člena 3(f).

Izključne pravice uvoza in trženja terminalske opreme je treba zato obravnavati kot nezdružljive s členom 86 v povezavi s členom 3, države članice pa po členu 90(1) takšnih pravic ne smejo sprejeti ali ohraniti.

(14) Da bi uporabnikom omogočili dostop do terminalske opreme po lastni izbiri, je treba poznati karakteristike omrežnih priključnih točk, na katere mora biti terminalska oprema priključena, in te karakteristike narediti pregledne. Zato morajo države članice zagotoviti, da so te karakteristike objavljene in da imajo uporabniki dostop do priključnih točk.

(15) Proizvajalci terminalske opreme morajo vedeti, katere tehnične specifikacije morajo izpolnjevati, da bi lahko tržili svoje izdelke. Zato naj države članice formalizirajo in objavijo specifikacije in pravila o odobritvi tipa, ki jih morajo priglasiti Komisiji v obliki osnutka v skladu z Direktivo Sveta 83/189/EGS [1]. Specifikacije se lahko razširijo na proizvode, uvožene iz drugih držav članic, samo, če so potrebne za zagotovitev skladnosti z bistvenimi zahtevami iz člena 2(17) Direktive 86/361/EGS, ki se lahko upravičeno zahtevajo po pravu Skupnosti. V vsakem primeru morajo države članice ravnati v skladu s členoma 30 in 36 Pogodbe, po katerih mora država članica uvoznica dovoliti, da se terminalska oprema, ki se zakonito proizvaja in trži v drugi državi članici, uvozi na njeno ozemlje, in lahko zanjo zahteva samo takšno odobritev tipa in morebitno zavrnitev odobritve, ki se zahteva zaradi skladnosti s prej navedenimi bistvenimi zahtevami.

(16) Zaradi kompleksnosti specifikacij in postopkov ni mogoče razmišljati o njihovi takojšnji objavi. Po drugi strani pa učinkovita konkurenca brez takšne objave ni možna, ker potencialni konkurenti organov ali podjetij s posebnimi ali izključnimi pravicami ne poznajo niti natančnih specifikacij, ki jih mora izpolnjevati njihova terminalska oprema, niti pogojev za postopke odobritve tipa in zato tudi ne njihovih stroškov in trajanja. Zato naj se za objavo specifikacij in postopkov odobritve tipa določi rok. Obdobje dveh let in pol bo omogočilo tudi telekomunikacijskim organom s posebnimi ali izključnimi pravicami, da se prilagodijo novim tržnim pogojem, in bo omogočilo gospodarskim subjektom, zlasti majhnim in srednje velikim podjetjem, da se prilagodijo novemu konkurenčnemu okolju.

(17) Nadzorovanja specifikacij in predpisov za odobritev tipa zaradi očitnega nasprotja interesov ni mogoče prenesti na konkurenta na trgu terminalske opreme. Države članice naj zato zagotovijo, da se odgovornost za oblikovanje specifikacij in predpisov za odobritev tipa dodeli organu, ki je neodvisen od operaterja omrežja in od vsakega drugega konkurenta na trgu terminalov.

(18) Imetniki posebnih ali izključnih pravic za zadevno terminalsko opremo so lahko od svojih uporabnikov zahtevali sklepanje dolgoročnih pogodb, ki preprečujejo praktični učinek uvajanja svobodne konkurence v primernem času. Zato morajo uporabniki dobiti pravico do uveljavitve spremembe trajanja svojih pogodb,

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

V tej direktivi:

— „terminalska oprema“ pomeni opremo, ki je neposredno ali posredno priključena na priključek javnega telekomunikacijskega omrežja za pošiljanje, obdelovanje ali sprejemanje informacij. Priključitev je posredna, če je oprema nameščena med terminalom in koncem omrežja. V obeh primerih (neposredna ali posredna) se lahko priključitev izvede z žico, optičnim kablom ali elektromagnetno.

Terminalska oprema so tudi sprejemne satelitske postaje, ki niso ponovno priključene v javno omrežje države članice,

— „podjetje“ pomeni javno ali zasebno telo, ki mu država članica odobri posebne ali izključne pravice za uvažanje, trženje, priključevanje, vključevanje telekomunikacijske terminalske opreme v obratovanje in/ali vzdrževanje takšne opreme.

[1] UL L 109, 28.3.1983, str. 8.

Člen 2

Države članice, ki so podjetjem podelile posebne ali izključne pravice po členu 1, zagotovijo odpravo takšnih pravic.

Najpozneje tri mesece po objavi te direktive obvestijo Komisijo o sprejetih ukrepih ali osnutku zakonodaje, sprejete v ta namen.

Člen 3

Države članice gospodarskim subjektom zagotovijo pravico do uvoza, trženja, priključevanja, vključevanja terminalske opreme in njenega vzdrževanja. Države članice pa lahko:

— če ni tehničnih specifikacij, zavrnejo priključevanje in vključevanje terminalske opreme v obratovanje, kadar takšna oprema po utemeljenem mnenju organa iz člena 6 ne izpolnjuje bistvenih zahtev, določenih v členu 2(17) Direktive 86/361/EGS,

— od gospodarskih subjektov zahtevajo, da so tehnično usposobljeni za priključevanje, vključevanje terminalske opreme v obratovanje in njeno vzdrževanje na podlagi objektivnih, nediskriminacijskih in objavljenih meril.

Člen 4

Države članice uporabnikom zagotovijo dostop do novih javnih omrežnih priključnih točk in objavo fizičnih karakteristik teh točk najpozneje do 31. decembra 1988.

Dostop do javnih omrežnih priključnih točk, ki bodo obstajale 31. decembra 1988, se v primernem času omogoči vsakemu uporabniku, ki to zahteva.

Člen 5

1. Države članice Komisiji najpozneje do datuma iz člena 2 pošljejo seznam vseh tehničnih specifikacij in postopkov odobritve tipa, ki se uporabljajo za terminalsko opremo, in zagotovijo napotila za objavo.

Če v neki državi članici še niso bili objavljeni, ta država zagotovi njihovo objavo najpozneje do datumov iz člena 8.

2. Države članice zagotovijo, da se vse druge specifikacije in postopki odobritve tipa za terminalsko opremo formalizirajo in objavijo. Države članice Komisiji pošljejo tehnične specifikacije in postopke odobritve tipa v obliki osnutka v skladu z Direktivo 83/189/EGS in v skladu s časovnim razporedom, določenim v členu 8.

Člen 6

Države članice zagotovijo, da bo od 1. julija 1989 odgovornost za pripravo specifikacij iz člena 5, nadzorovanje njihove uporabe in dodeljevanje odobritve tipa prevzel organ, neodvisen od javnih ali zasebnih podjetij, ki ponujajo blago in/ali storitve v telekomunikacijskem sektorju.

Člen 7

Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da podjetja po členu 1 svojim uporabnikom omogočijo prekinitev pogodbe o zakupu ali vzdrževanju terminalske opreme, ki je bila v času sklenitve pogodb predmet izključnih ali posebnih pravic, z največ enoletnim odpovednim rokom.

Za terminalsko opremo, za katero se zahteva odobritev tipa, države članice zagotovijo, da zadevna podjetja možnost prekinitve pogodb priznajo najpozneje do datumov iz člena 8. Za terminalsko opremo, za katero se ne zahteva odobritev tipa, države članice to možnost uvedejo najpozneje do datuma iz člena 2.

Člen 8

Države članice obvestijo Komisijo o osnutkih tehničnih specifikacij in postopkov odobritve tipa iz člena 5(2):

— najpozneje do 31. decembra 1988 v zvezi z opremo iz kategorije A seznama v Prilogi I,

— najpozneje do 30. septembra 1989 v zvezi z opremo iz kategorije B seznama v Prilogi I,

— najpozneje do 30. junija 1990 v zvezi z drugo terminalsko opremo iz kategorije C seznama v Prilogi I.

Države članice uveljavijo te specifikacije in postopke odobritve tipa po prenehanju veljavnosti postopka, predvidenega v Direktivi 83/189/EGS.

Člen 9

Ob koncu vsakega leta države članice Komisiji predložijo poročilo, na podlagi katerega lahko Komisija ugotavlja skladnost z določbami iz členov 2, 3, 4, 6 in 7.

Vzorec poročila je v Prilogi II.

Člen 10

Določbe te direktive ne posegajo v določbe listin o pristopu Španije in Portugalske in zlasti ne v člena 48 in 208 Akta o pristopu.

Člen 11

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Bruslju, 16. maja 1988

Za Komisijo

Peter SUTHERLAND

Član Komisije

PRILOGA I

Seznam terminalske opreme iz člena 8

	Kategorija
Dodatni telefonski aparat; zasebne avtomatske telefonske centrale (PABXs):	A
Modemi:	A
Teleksni terminali:	B
Terminali za prenos podatkov:	B
Mobilni telefoni:	B
Sprejemne satelitske postaje, ki niso ponovno priključene v javno omrežje države članice:	B
Prvi telefonski aparat:	C
Druga terminalska oprema:	C

PRILOGA II

Vzorec poročila iz člena 9

Izvajanje člena 2

1. Terminalska oprema, za katero se spreminja ali je bila spremenjena zakonodaja.

   Po kategoriji terminalske opreme:

   — datum sprejetja ukrepa, ali

   — datum predložitve ukrepa, ali

   — datum začetka veljavnosti ukrepa.

2. Terminalska oprema, za katero še vedno veljajo posebne ali izključne pravice:

   — tip terminalske opreme in zadevne pravice.

Izvajanje člena 3

— terminalska oprema, katere priključitev in/ali spuščanje v obratovanje sta bila omejena,

— zahtevana tehnična usposobljenost s sklicevanjem na njeno objavo.

Izvajanje člena 4

— sklicevanje na objave, v katerih so opredeljene fizične karakteristike,

— število obstoječih omrežnih priključnih točk,

— število omrežnih priključnih točk, ki so zdaj dostopne.

Izvajanje člena 6

— imenovani neodvisni organ ali organi.

Izvajanje člena 7

— uveljavljeni ukrepi in

— število prekinjenih pogodb.